

Fólkatingss. . .

Framhildið frá 1. s.

sjálvar. Tað var stívliga okkara partur í mun til fólkatalið. Okkum skuldi soleiðis ikki lutast nakran part í hesum grunni. Og hitt fyrsta uppskotið hevði heldur einki um, at tað úr honum skuldi kunna lænast til føroyingar.

Men við tað, at hin gamli »erhvervslánefonden«, ið varð avtikið, tá ið marshallpeningurin kom, hevði eisini lænt til føroyingar, og við tað, at allur okkara marshallpeningur var settur til bygging av elvernum, havnum og øðrum, og vit soleiðis sjálvir ikki kundu seta á stovn ein vinnulánsgrunn av okkara marshallpeningi, fór eg sum fólkatingsmaður til javnaðarmenn og formenninar í hinum flokkunum á fólkatingi og legði fyrri teir, at vit við avtøkuni av gamla »erhvervslánefonden« komu at missa ein finansieringsstovn fyrri okkara ídnað uttan at vera forir tá í lotuni at seta nakað ístaðin. Hetta kom at vera meint, tí vit settu stóran vónir til uppbygging av einum ídnaði heima hjá okkum.

Teir — allir flokkar á fólkatingi — gingu so við til at seta fram eitt broytingaruppskot um, at lógin, hóast her var talan um bara danskan marshallpening, skuldi eisini galda fyrri Føroyar.

— Og hon hevur gjørt mikið gagn?

— Tað kunnu í hvørt fall havnarmenn siga.

Hetta stóra stásiliga virkið, sum eitur Bacalao, fekk stórt lán úr hesum grunni. Flestu nýggju turkíhúsini og frystivirkini og hópur av øðrum virkjum eru vordin til við lánunum úr honum.

— Tú heldur so státt, at við tað, at tú vert fólkatingsmaður, kom tað í lag, at »Erhvervslánefonden« kom eisini at galda fyrri Føroyar?

— Ja. Og tað eri eg glaður yvir og taki sum eitt dømi um, hvat gagn ein fólkatingsmaður kann gera.

— Men var ikki eisini Th. Petersen fólkatingsmaður tá?

— Jú, men hann motti so sjáldan á tingi. Og tá ið hann motti, hevði hann ikki júst uppbyggingarorindi.

Endurnýggjan av skipafлотanum.

— Tú hevur ofta hildið roðu í fólkatinginum um endurnýggjan av okkara fiskiflota. Hvussu heldur tú liggur á fólkatingsmonnum her?

— Fólkatingið hevur annaðhvørt beinleiðis ella ígjøgnum »finansudvalget« ella ígjøgnum »nationalbankan« ikki gjørt so lítið til stuðul av endurnýggjan av skipafлотanum.

Men sum av mær fleiri ferðir hildið fram tørvar, at fólkatingið tekur nógv stórligari til. At fáa tað til tað verður ein hovudsuppgávan hjá komandi fólkatingsmonnum.

Realkreditstovnurin.

— Kanst tú nevna okkum nokur dømi um praktiskt úrslit?

— Realkreditstovnurin eigur kanska fyrstur at verða nevndur. Hann er vordin til við samráðingum millum landsstýrið, menn frá nationalbankanum, og her er fyrst og fremst at nevna Føroya vinin bankastjóra Meiner, avvarandi ministarar, fyrst og fremst finans ministara Kampmann, ministeris embætismenn og fólkatingsmenninar, áðrenn hann kom á fólkating og lögting til endaliga samtykt.

15% statslán til skipabygging og skipakeyp.

Sum eitt lið í realkreditstovnsins virki er at nevna fólkatingsins samtykt av 15%’s lánlógini til nýggj skip.

Henda seinastnevnda lógin varð samtykt av øllum flokkum uttan tí konservativa og rættstatsflokkinum.

Heldur tú, útlit er fyrri, at staturin fer longri enn hann er farin við hesum lógum og teimum tiltøkum, hann letur nationalbankan gera, tá ið á stendur sum t. d. nú við Sjóvinnubankanum, hvalaveiðifelaginum o. s. fr.

Sum svar uppá okkara føroysku fólkatingsmanna talur fyrri, at staturin má fara enn longri við fíggjarligum tiltøkum til frama fyrri fiskivinnuna, fyrst og fremst fyrri endurnýggjan av skipafлотa okkara, hava bæði statsministerin og finansministerin sagt, at teir eru greiðir yvir, hvussu átrokandi tað er fyrri okkum at fáa skipafлотan endurnýggjaðan, og at ministerið er fúst til at gera sítt allrabesta fyrri at hjálpa okkum út yvir tað, ið gjørt er.

Eg ivist so státt ikki í, at um javnaðarmenn koma aftur til maktina, vilja teir dugna skipamálinum so langt, sum teir kunnu vinna ein meirluta við sær. Tá ið vit taka teir konservativu og rættstatsmenninar frá, sum av »principiellum« grundum eru ímóti statsfinansiering, men sum kortini siga seg vilja dugna skipabyggingarmálinum á annan hátt, haldi eg, at vit kunnu rokna við, at teir radikalu, vinstru og kommunistar eru fúsir at ganga okkara finansieringartrongd nóg langt á móti. Eg haldi hetta, serliga um vit frá lögtingsins síðu gera tað, ið vit evna.

Arbeidsstøðan hjá fólkatingsmonnum.

— Heldur tú at arbeidslagið og støðan hjá fólkatingsmonnum annars liggur væl fyrri at fremja áhugamál føroyinga á danatingi og millum danir í síni heild?

— Tað haldi eg. Við dagliga at vera millum fólkatingsmenninar og ráðharrarnar hevur ein føroyskur fólkatingsmaður hovi at koma á tal við hesar menn undir serliga góðum líkindum. — Her aftrat kemur, at ein føroyskur fólkatingsmaður, vanliga kemur í tær nevndir, ið valdar verða at

viðgera føroyskar spurningar. Tað er ein flokksamtykt, at eg verði orðførari í øllum føroyskum spurningum og verði valdur í allar nevndir, ið viðgera føroysk athugamál.

Nokur úrslit av fólkatryggingstarvinum.

— Nú hevur tú verið fólkatingsmaður síðani 1948. Kanst tú nevna okkum nokur av teimum málum, ið tú hevur arbeitt fyrri og verið við til at framt?

— Gaman í. Her er fyrst at nevna:

Hin nýggja stýrisskipanin, ið er at kalla ein avskrift av javnaðarflokksins vina- og frælsisbrævi dana og føroyinga millum.

Ellisrentu- og avlamsrentulógin og lógin um forsorg fyrri fólki í heimarókt.

Seinri fólkatryggingarlógin, ið kann setast í gildi í Føroyum.

Læraralønningarlógin, ið javnsetti føroyskar lærarar við dansk-ar.

Lógin um realkreditstovnin.

Lógin um 15% lán til skipabygging til føroyingar.

Málið um endurreising av Sjóvinnubankanum.

Skipan av marshallstudninginum til Føroyar.

Skipan av studningi og lagaligum lánunum frá stat til SEV.

Skipan av 3 millióna statsláni til Skipafelagið Føroyar. Fremjan av hesum máli hugsí eg, at stjóri felagsins vil ásanna ikki í so lítlan mun var knýtt til ta støðu, ið javn aðarflokkurin á fólkatingi við til-máli frá mær sum fólkatingsmanni tók. Hetta var eitt av teimum málum, sum tað var gott fyrri, at føroyskur fólkatingsmaður — tá vóru undirskrivaði og Th. Petersen fólkatingsmenn — hevði hovi til at tala á flokksfundi — og í hesum tilfelli hjá størsta flokkinum á fólkatingi.

Tað eru so aðrar lógir og onnur mál, sum eru meiri afturgangarar enn nýskapanir. Men vit lata so tað liggja fyrri hesa ferð.

Allan landgrunnin

Frh. av s. 3

frásøgn verður veitt av okkara egnu og annara landa skipum íalt um 60.000 tons av bollutum fiski av grunnum okkara.

Hetta sigst sambært útsøgn av teim somu konu monnum at vera um 40.000 tons minni enn føroyska fiskivinnan er í bollutum líki í dag, samanlagt frá øllum teim fjaru og nærri fiskileiðum, vit royna.

Fingu vit øll tey 60.000 tonsini, sum okkara grunnar kunnu geva, vildu tey, veidd við biligari skipum og ódyrari útgerð givið fiskimanninum og útgerðarmanninum meiri í útbýti enn 60.000 tons av bollutum fiski geva, veidd við ovurdýrum skipum á fjarlægðum fiskimíðum.

Hetta er skiligt.

Men vildi útbýtið verið so stórt

til fólkið sum tey hundrættúsund tonsini av bollutum fiski, ið nú verða veidd, geva?

Og hvussu verður hjá okkum, tá ið fólkið tví-, trí-, og fyra, ja, fimmfaldast; tá ið talan verður um 60.000, 90.000, 120.000, 150.000 o. s. fr. íbúgvir her á landi?

Verða ikki tá okkara grunnar ov smáir og nógv ov fiskafátækir?

Eru vit ikki tá menn at kasta okkum á aðrar inntøku- og arbeiðsbógvar, verður ov trongligt hjá komandi ættarliðum.

Vit kunnu ikki blunda, men vera menn at síggja og meta fylgurnar ella umstøðurnar við tilíkum veruleikum. Vit megu gera tað, um vit ikki skulu svíkja framtíðar áhugamál fólks og lands okkara — og vit megu sakliga og róluga taka ella viðganga fylgurnar av teirra niðurstøðu, vit koma til.

Eg persónliga eri komin til ta niðurstøðu, at tað er eitt av týðningarmestu lívsmálum okkara at vit vinna allan landgrunn okkara, men vit megu ikki samstundis missa okkara saman við gronlendingum og donum í dag ognaða veiðirætt í Grønlandi og á danskum sjóoki.

Her skulu ikki bara liva 20—30.000 menniskju, men fleiri hundrættúsund, ið skjótt kann verða talan um, um fólkið heldur við at norast so kraftiga, sum tað hevur gjørt í okkara dogum.

Tjóðveldisflokksins støða er av teirri náttúru, at hon ber í sær skerjan av fólksins vakstralikindum her á landi. Tjóðveldisflokkurin dugir tí ikki at loysa sjómarsmálið.

Samband- og fólkaflokksins støða og atburður í sjómarsmálinum hava verið tilík mistøk, tilík hafteggjan av Føroya fólki, at hesir flokkar hava mist rættin at tala fyrri føroyingar í hesum álvarsmáli.

Javnaðarflokksins støða og gamla sjálvstýrisins við Kallsoy er hin einasta støðan í sjómarsmálinum, sum liggur í samljóði og beinleiðis á takinum við fólksins og landsins sannu lívs-interessur.

Tað eru bara tær persónligu atkvøðurnar, ið avgera hvør á listanum kemur inn, um listin fær mann.

Listastemmurnar telja bara ímóti móttstøðumannalistunum.

Lýsing

Foreldur ella verjar, ið hava børn, sum tey ætla at lata ganga í Tórshavnar kommunuskúla í komandi skúlaári, verða biðin um at siga frá í skúlanum mánadagin og týsdagin hin 6. og 7. mai millum kl. 16 og 18.

Børn úr øðrum skúlum, sum ætla sær í kommunuskúlan aftaná summ-arfrítíðina, eiga at siga frá um somu tíð og á sama stað.

Tórshavn, hin 29. april 1957.

Z. Sørensen.